

Մ Ե Ծ Վ Ա Ր Պ Ե Տ

ԱՒԵՏԻՔ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆԻ ՅՈՐԵԼԵԱՆԻՆ ԱՌԻԹՈՎ

Մեր Հայրենիք՝ Առվեսական Հայասան, եւ հայրենաբաղձ Հայուրիւնը սփռուի, մեծ խանդավառութեամբ օճեցին ու կը օճեն փսոսականոր փարպէսին՝ Ալագեագի ճնունը՝ տոնիկ երգչին, Արեւիկի ԻՍԱՀԱԿԵԱՆԻ ծննդեան օրը՝ Երանանգեակը, աշխարհաւեր պատերազմի վերջաւորութեան, արդարութեան յազարանակին եւ մեր գորգուրանով դաւեթու գիմացած յոյսերուն ու երազներուն ծրարակութիւնն օտ թերուն:

Նորին Ամենապատուութիւն Սրբազան Պատրիարք Հայր եւ Ս. Արքուշոյ Միաբանութիւնը համագային այս յարգանքի արձայնութեան կը բերեն իրենց սրտազին բաժինը, արժանաւոր Յորեկեարին մաղբերով երկար օտարներ, որպէսզի տարւումսկն ան Հայ Գրականութեան բերելու իր օղակնակին արդիւնները, մեր ազան եւ նորանորոգ Հայրենիքին փառքին ու հպարտութեան վրայ գեղեցիկ նոր յանդիմանով:

ՅՈՐԵԼԵԱՆԻ ԱՌԻԹՈՎ կը բանանք մեծ հանդիման «ՍՈՒՆ»-ի այս ելը, մեծանուն գրագետ եւ հնամազ Օսկանի անոր մասին գրած ընդարձակ մէկ յօդուածին հետեւեալ խՄԲ.

Ա Ն Կ Ի Ի Ն Ա Դ Ա Ր Զ Մ Ը

(ԱՒԵՏԻՔ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆԻ ՅՈՐԵԼԵԱՆԻՆ ԱՌԻԹՈՎ)

Այսօրուան մեծապատանկ, պատկաւոր «Վարդապետ» պաշտօնագէտ յայտարարութիւնն շատ աւելցրեց, որովհետեւ մեր (1891 թ.) անոր սկստակի էջերը, Ծնած է 1875 թ.), Աւետիք Իսահակեան միտքի մէջ եւ արեւելահայ քնարերգութեան առաջին յիմամետակի համակարգ ու համապատասխանութեան համակարգ, այդ յիմամետակի ծանր առաջադրութեանց, հաւատար չափով հազարը մեր զոյգ գրականութեանց մէջ ձորածը յատկանշող կիբերուն, երազներուն, բայց բանով մը տարբեր, այսինքն անհնաւոր այն աղիւր տարբերումը որով Պետրոս Դաւթեան մը պիտի սկսի տարբերել 1860 թ. շաղկապում, բառակապում ուսման թիւղին, Վենետիկի արքաներուն գրադար տառաւորովը Պոլսի զոյգ կազմած, Արեւելահայեր Վենետիկ մը չունեցան թանաչ իրենց քերթողութիւնը իմամետակով, բայց անեցան Մոսկուան, այսինքն Հիւսիսափայլ, այսինքն արեւելահայ երիտասարդութիւնը որ չիւսիս էր վաղած անաւելու եւ իր հայրենիքին հաբտին մէջը վերադառնալով թէ մեր պատմութեան ծանր միտք, իր օրերուն համար անոր ներքը զննելով նոր շունչ ու տարուաւ, թէ մեր հայրենասիրութիւնը որ ազգային երբեք կը պարտաւորէր տակ մեր բանաստեղծութիւնը մարմնաւորելու Երանանգը, Մայր Արաբիքի միայն երգեր չէին, այլ եւ Ազգան Անտառի եւ Հիւսիսային հետ մեր կարելի քնարերգութիւնը, 1875 թ. ծնած իսահակեանը, իր պատմութեան անգրաւոր երգերուն հետքերը տառած է անշաւտ այդ երգերին:

1896 թ., երբ երգեր ու վերքեր անունին տակ Աւետիք Իսահակեան կը խմբէ իր տառաւորները, աչքն առած է ծանրակշիւ հակառակորդը. առիկա չէ անշաւտ հակառակորդը ներմուծողին, պայքարի աստեղին, որոնք իրենց աստեղեղը կը մտնեն աղեկներով, խաղճներով, Ժրեւելոյ տալով ծանր հակամարտութեանց, Այդ քրքուր արեւելահայ գրական շաղկապին մեծ մունկ տիկը, Լէօ, երբ կը ծաղրէ պղտիկ հատորիկը քառանգներին այդ երիտասարդին, հոստայ փառքը ոչ միայն իր իմացական տարողութեան, այլ եւ շրջանի գրական հակադրողութեան: Երբեք մեծ վարդապետը իսահակեանի արտ քերթումներուն հետ մէջ գաւր կը փնտռէր, իր, այսինքն 1860 թ. մարդը հաւատար իսահակեանը, հայրենասիրուէր խաղճը ու կը զայնակէր այդ մեղի, անբովանդակ թուող քերթումներուն կարելիութեամբ, Հինգ տարի յետոյ, այդ գրքային երկրորդ տպագրութիւնը, զուեկեալ ու հոյաքեալ, ինչպէս ասիւրութեան անին գիրքերը իրենց գիրքն է ներկայացնել երբ կը փնտռայնակին, ցրական իրադարձութիւն մըն է, քննադատներու տարազով մտնեցան, հանգանակ մը, Աւետիք Իսահակեան հազմակերպած է ոչ միայն իր գրական թէքնիկը, հակադրողութիւնը, միջին բառով մը՝ հաշիւը, այլ եւ բացած է լայն արտաւտ մը, արեւելահայ քնարերգութեան արդարացի հաղթանակին հաւատարմութեան արդարացիութեամբ մը, Միտմանութեան անշաւտ, վարկաւորել իշուած մունկներին արականաւոր, այդ թէքնիկը ու արդիւնքը պատ-